

MODELLVÄNNER

December
2018
Julnummer

INNEHÅLL

Vad händer – Nyheter.....	2
Debatt	3
Friflyg F1	3
Linflyg F2	3
Radiostyrt F3	3
F3A-konstflyg / IMAC.....	3
AirCombat.....	4
Pylon F3D	4
F3B-segelflyg /F3F/ F3H/F3J /F3K/F5J	4
F3C-helikopter / F3N	4
F3U Dronerace.....	4
Skalaflyg F4	4
Oldtimerflyg.....	4
Modellraketer	4
Thomas Nathanson.....	6
Gurras fotoalbum	7
Ett flygplan på gång	9
Gerda af Karlstad	20
Julafton på Ripa Modellflygklubb	24
http://www.ripamfk.com/bilder/jul/	24
Kalender	25

En tidning i pdf som enkelt kan skrivas ut.

Vit bakgrund gör utskrift billigare för den som vill ha papperstidning. Skriv bara ut de sidor du vill ha.

Redaktionsgrupp:

Sture Tingwall, Patrik Gertsson.

Bilder på framsidan:

Snoopy från Stig Håkansson

Segelflyg Juletræ från Søren Jensen Saeby

Vi söker flera personer som kan skriva något i sitt ämne eller bara kåsera eller skicka bilder.

- Tanken är att ALLA ska få med sitt material.
- Vi hjälper så klart till att formatera så att bild och text passar i tidningen.
- Vi återkopplar så fort vi hinner till dig som skickar in bidrag.

PDF-bladet är inte menat som konkurrens till papperstidning utan ett alternativ som kan ges ut ofta och utan kostnad för läsarna om de inte vill skriva ut bladet på sin eller klubbens skrivare.

I pdf-format finns länkar som är klickbara. Om länkarna inte är allt för komplicerade så skrivs de ut.

/Patrik Gertsson   modell@pgdata.se

Vad händer – Nyheter

Ett par nya kul saker på "tuben"

Här är det inte godisbombning eller golfbollar utan 5-kilos vattenmelon och annat stort som tippas ut. Kanske lite terroristvarning? Vem vill ha ett märke av en vattenmelon på fina nyklippta fältet?

https://www.youtube.com/watch?v=vFgMLjnF_kA&t=0s

Denna filmen är betydligt vackrare. Det är en postbärande Martin MB-1 och är en friflygande gummimotormodell.

<https://www.youtube.com/watch?v=-vZonYHiXSY&t=83s>

70 mm fläkt och jetmodell brukar kräva lite fart men här verkar den kunna flyga ungefär som en deprondraken med hög alfa i promenadfart – och sen ge järnet. E-Flite F-16 finns även som UMX med samma fina egenskaper.

<https://www.youtube.com/watch?v=v6zfVFB07Bs&t=4s>

Modellvänner har fått en budget!

RCFF sponsrar bladet så att vi kan få flera bildartiklar från träffar och tävlingar. Är det någon med krav på rimlig ersättning för insända artiklar så går det att diskutera.

En domän www.modellvanner.se har reserverats men inte knutits till något webbhotell än. Gamla nummer av Modellvänner finns att läsa och ladda hem från www.modellflygnytt.se/mv.html

Debatt

Sätt igång och tyck!

Är det fel på ungdomarna?

Är det fel på drönarna?

Var det bättre förr?

Är SMFF eller RCFF bäst för dig – i så fall varför?

Överst på forumet www.rcflyg.se kan man läsa:

Dags att ge dig själv en bra julklapp! För ynka 100 kr får du ett års medlemskap i Svenska RC-flygförbundet (RCFF) och en bra ansvarsförsäkring vid modellflygning. Dessutom får du en bra organisation, som stöttar modellflyget i Sverige på många olika sätt, bakom ryggen.

Vårt medlemsregister där du kan läsa mer om medlemskapet och även anmäla dig som ny medlem finns på <http://rcff-register.se>

Skicka din motion till SMFFs stämma!

Den ska gå via din klubb och vara inne senast den 7 januari!

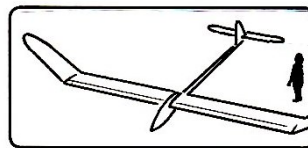
Vad händer på SMFF?

Den 15-16 september var det styrelsemöte och i samband med det publicerades en handfull gamla protokoll inklusive det aktuella protokollet från mötet inom en dag! Nästa möte var beslutat till den 17 november och förhoppningarna var förstås stora att även detta mötesprotokoll skulle komma ut snabbt på hem-sidan då nya snabba rutiner hade beslutats. Vad händer, är det kris?

Peck Polymers är specialiserad på mindre gummitormodeller och har det mesta man behöver. USA är inte det enklaste att handla från men det finns återförsäljare i England. I Fun Series hittade jag tomten och renen.

Friflyg F1

F1A / F1H – Segelflyg dras upp med 50 meter lina.

F1B / F1G – Gummimotordrift

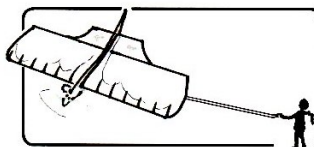
F1C / F1J / F1Q / F1S – motordrift med begränsad motortid / energimängd

F1D / F1L – inomhus med gummimotordrift

Det svenska friflygets center ligger i Norberg med de aktivast och bästa piloterna i klubben. Där är också hemsidan som har allt man kan önska.

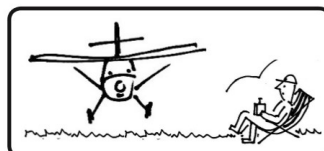
<http://www.norbergsfk.se/>

Linflyg F2

SLIS – Sveriges intressefrämjande av stunt har ett forum där man kan läsa en hel del om det som händer just nu.

Radiostyrt F3

F3A-konstflyg / IMAC

På SMFF hemsida hittar man lite bilder och information men på Facebook finns flera grupper
Nordic Classic F3A

AirCombat

Sju krigsmaskiner i skala 1:12 i luften samtidigt i kamp. Man tävlar individuellt men har Skvadroner där folk från ungefär samma geografiska område går samman för att kämpa mot andra grupper. ACES Sweden har så klart en hemsida där man kan få tips. Planen är billiga att tillverka och det är ganska stor förbrukning för de som tävlar. Klassen är riktigt publikvänlig.

På FB finns Svenska Aircombat-Cupen som är en sluten grupp.

Pylon F3D

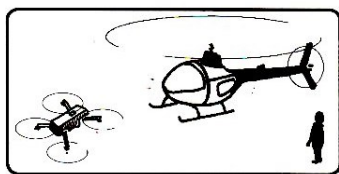
Det finns många klasser i modellflygets hastighetsgren. Information finns på

SPIs Hemsida. Pylon har även en Facebooksida som troligen är snabbare med information från flera håll.

[F3B-segelflyg](#) / [F3F](#) / [F3H](#) / [F3J](#) / [F3K](#) / [F5J](#)

På SMFF hittar man en länk till <http://www.modellsegelflyg.se/>

F3C-helikopter / F3N

På SMFF hittar man en länk till <http://f3c.se/> som uppdateras rimligt ofta. Diskussioner förs på Facebook [F3C och F3N i Sverige](#)

F3U Dronerace

Dronerace är kanske det senaste inom "koptersporten"?

<http://www.droneraceswe.se/> Fast sidan verkar knappast varken som senaste eller hetast stället.

FB-gruppen DroneSweden är värd att kolla.

FB-gruppen Drone-racing-Sweden är en annan aktiv grupp.

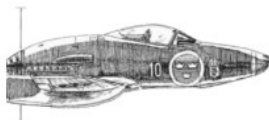
SDC – Swedish Drone Cup består av 10 tävlingar. Det beskrivs bra i en [tråd på Facebook](#) där det även finns en film som visar 5e tävlingen i Pålaldalen

<http://www.dronesweden.se/>

<http://www.dronecup.se/>

https://www.facebook.com/Swedish-Drone-Cup-2016-128837804148752/?ref=br_rs

Skalaflyg F4

Kolla på
www.skalaflyg.org

Oldtimerflyg

SMOS heter föreningen för antikflyg i Sverige. Hemsidan är bra och det finns flera olika Facebooksidor enbart i Sverige om ämnet.

SMOS sida
Oldtimer Modellflyg

RC Oldtimerflyg

Modellflygare som bygger egna modeller ligger inte helt under oldtimer men har mycket gemensamt.

Modellflyg från plankor ..

Gamla modellmotorer ligger även det ganska nära.

OLDTIMER är ju ett mycket stort begrepp och kärnan är så klart friflygande modeller. Det är svårt att hitta lämpliga fält för friflyg så de träffar som ordnas drar folk från långa avstånd.

Linflyg kom ganska tidigt och det är speciellt en träff i Kungsbacka i början av juni som drar mycket folk med modeller och gamla motorer. Tävlings har kommit ganska sent med en enhetsmodell som heter **Weatherman** och som kan anpassas till i princip vilken motor man har liggande.

När det gäller **RC med oldtimermodeller** så är utbudet av flygfält betydligt större så det ordnas tävlingar på flera platser.

Modellraketer

Den 8 september 2018 skapades det en Facebookgrupp Modellraketer Sverige [LPR/HPR].

Här finns säkert grupper som jag missat.

En gammal radiostyrd tomtesläde från en Simulator
Kan det vara den gamla gratis FMS ?

Pressgrannar

Vår danska tidning kommer ut med 6 nummer per år och ligger snabbt ute på nätet efter att pappers-tidningen distribuerats. Det är fritt fram att läsa [nummer 5 2018](#) på nätet. Har du svårt att förstå vad som står så beror det bara på att du har druckit för lite Tuborg ;-)

Ledaren beskriver ”tornadon” Marianne som varit redaktör för bladet i 100 nummer och 18 år och som på köpet hittade sin man bland modellflygarna. – Gamble Tingwall i all ära men gift sig med en modellflygare lyckades han inte med ;-)

Jag lovar – artikeln i MV november om FT och IKEAS flygande stol är inte stulen från danska tidningen.

Modellflyvenyt lyckas få med de flesta modellflygklasserna från Friflyg på Öland över Linflyg-VM och NM, F3A RC-motor, F3J RC-segel, Skala, Helkopter och Drönare. Det var kul att läsa om flera svenska modellflygpiloter.

Vad får vi se i decembernumret? Blir det en Super hyggelig julefrukost i Hjörning kanske?

Nummer 5 och årets sista nummer av Svenska Modellflygnytt kom i slutet av november.

Mycket stora fina bilder! En del slarv med korrekturläsning kan man tycka med en tidning som har så bra resurser. Min favoritartikel är så klart test av Muscle Coupe 72” från Extreme Flight.

Jag är lite besviken på det magra textinnehållet i artiklarna om Molnens bröder och lilla Friflygcupen.

En artikel om en jettflygträff i Beijing Kina var kul att läsa. Det blir lätt häftigt med träffar där det kommer ”personer med så mycket pengar att de inte bryr sig” om krascher som kostar som en ny bil.

En ren textartikel fick inte plats men kom ganska snabbt på förbundets hemsida. Jag fick ett mail med frågan var den fanns då den inte var uppe samma dag som tidningen kom ut. Hela artikeln finns lite längre fram i tidningen med mailet från Ingvar Nilsson som kan skriva väldigt underhållande och informativt om de klubbar som han är medlem i inom en rimlig radie vid västkusten.

Thomas Nathanson

Det är ett känt namn för alla som varit med länge och läst annonser i Modellflygnytt. Han har i många år drivit en hobbybutik på västkusten och är mycket intresserad av modellmotorer. Senast så är han aktiv på Facebooksidan "[Gamla Modellmotorer](#)" där han skriver om lite udda motorer som han fixar till efter vila i många decennier. Jag har fått lov att kopiera hans texter och bilder hit. Hans andra artikel är om toppventilmotorer.

Fyrtaktare med toppventiler.

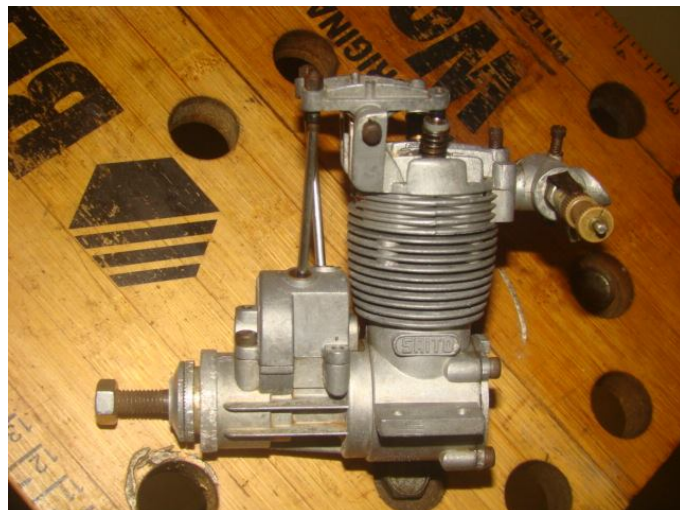
Tidigare skrev jag lite om sidventils modellmotorer som var Ganska sällsynt. Nu skall vi tala om toppventiler.

Toppventilmotorer delas in i stötstångsmotorer och motorer med överliggande kamaxel.

Det vanligaste är stötstångsmotorer. När fyrtaktare för glödstift kom ut i början var av någon anledning hela ventilsystemet helt okaplat, d.v.s. att alla delar låg placerade helt synligt. Varför kan man fråga sig? Var det för att lätt komma åt att justera eller smörja delarna? Eller var det att kunna visa klubbpolarna vad jag har? Jag vet inte men en sak vet jag och det är att om man gjorde en kullerbytta vid taxning så var det lätt att vissa delar efteråt gömde sig i gräset. Hur jag vet det, jo, på min Saito 30 är en av stötstångerna mycket lik en bit pianotråd.

En liten ASP 30. För att göra den lite intressantare har jag med bågfil och vanlig fil tagit bort kåpor och annat material runt vipparmar och ventiler.

En Saito 30. Tror det var den första fyrtaktaren Saito tillverkade.

Enya 35. Känd för att spika och göra sig av med proppar och proppmuttrar. Lite väl hög komp.

Ok, sidventiler fick ju sitt namn av att de var placerade vid sidan av cylinderloppet, alltså kan man tänka sig att toppventiler är placerade i toppen ovanför cylinder och kolv. Så riktigt och så placerade fick man bättre andning med mindre motstånd, möjlighet att öka kompressionen och därmed öka motorernas effekt. De flesta motorer använder en kamaxel placerad så nära vevaxeln som

En Kalt 45. Tillverkades av en firma som gjorde modellhelikoptrar. Första versionen saknade en fungerande vevhusventilation.

Gurras fotoalbum

Del fyra blir en vintertävling lagom till jul

Mjösa Norge 2008

10 år sedan är väl så att man känner igen alla i laget?

Alla världscuptävlingarna summerades i [Modellflygnytt 2008-6 sidan 36](#)

1. Deniz Varhos 2. Robert Hellgren 3. Per Findahl 4. Uffe Edlund 5. Oscar Findahl 6. Gunnar Ågren 7. Nisse Hollander 8. Bror Eimar

Alexander laddar in mer krut i snodden

Alexander Andrukov

F1A start

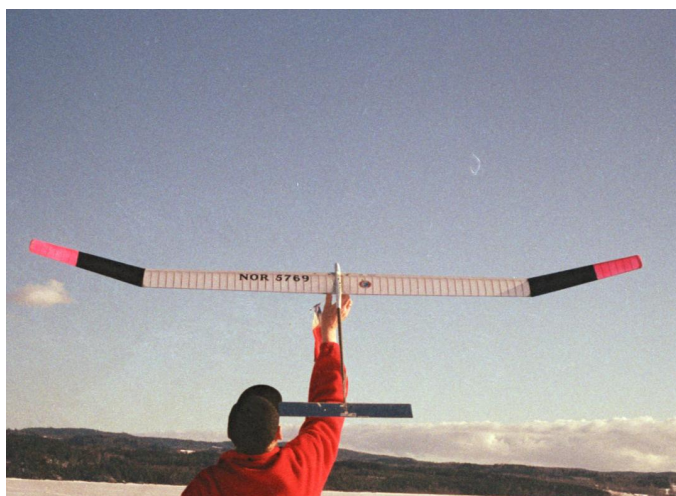
F1A start av Anders Persson

Deniz UFK laddar sin F1A

Gurra och Kaarle Kuuka med sina F1C-modeller

Norsk F1A-modell

Robban är klar för start med sin F1A segelkärra.

Finsk F1A start

Är du speciellt intresserad av gamla friflygbilder delar Gurra dessa med dig.

<https://www.flickr.com/photos/156527779@N02/albums/with/72157693616985314>

1980	NM Finland	5 bilder	
1981	VM Burgos Spanien	44 bilder	
1982	WC Tjeckoslovakien	22 bilder	
1983	WC USA Lost Hills	17 bilder	
1983	VM Australien	47 bilder	
1987	VM Frankrike	69 bilder	-MV nov 18
1989	WC Sezimovo Usti	31 bilder	
1989	VM Argentina	46 bilder	
1990	junior VM Mostar	20 bilder	
1992	jun VM Lucien	27 bilder	
1993	VM USA Sacramento		-MV okt 18
1994	EM o junior VM Kiev	59 bilder	
1995	VM Domsöd Ungern	22 bilder	
1996	EM Maniago Italien	54 bilder	
1997	VM Sazena Tjeckien	46 bilder	
2001	WC UFK Sweden	11 bilder	-MV sep 18
2002	EM Ungern	42 bilder	
2002	WC Mjösa Norge	14 bilder	
2003	WC Mjösa Norge	26 bilder	
2008	WC Mjösa Norge	18 bilder	-MV dec 18

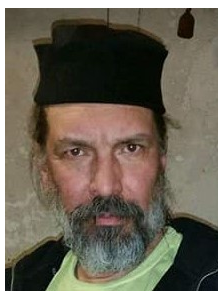
Här ovan mina i 20 album utlagda på [Flickr](https://www.flickr.com/photos/156527779@N02/albums/with/72157693616985314). Det är 1000 bilder. I nuläget kan jag sända det du tycker är intressant av ovanstående Album. Är du vän på FB kan jag sända till dig. Jag kan även om du sänder din E-post till gurra.agren@gmail.com så sänder jag dem du vill ha.

Gurra Ågren

Ett flygplan på gång

Artikel och bilder av
Micke "Wreckbender" Palm

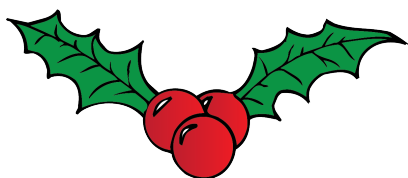
Eftersom mina egna flygplan förutom Emils Spirit, som är super att flyga med LA 46 i nosen, inte blir till belåtenhet så köpte jag en Brodak SV-11 ARF som jag tänker sonen skall ha nästa säsong. Mycket bra kvalitet på kit-et. Den flyger väldigt bra också. Men så kom då frågan, vad ska jag själv flyga med, jag måste ju ha något som är konkurrenskraftigt tills jag får mina egna alster att fungera.

Brodak har ju en Strega, välkänd och välflygande så jag köpte en ARC. Jag hade vägarna förbi Nyköping så jag hämtade den själv hos Hasse på 3F. Jag kom hem och öppnade lådan, kvalitén i detta kit var ok, inte riktigt samma finish som den nyare SV-11 satsen. Efter inspektion av roderok, utledare och horn gav jag det godkänt, inget byte här. Stötstängan till flapshornet får man själv sätta dit. Änden som skall sitta i flapshornet är färdiglammad i glasfiberröret. Den andra änden som skall fästas i oket får man själv limma dit. Änden som skall ner i oket är gängad, jag lödde på en bricka som stopp på ovansidan, tryckte ner i oket och satte dit en nylock mutter, som extra säkerhet droppade jag lite CA-lim på ändan också. Passningen mellan de två ving-halvorna var bra så det var bara att limma ihop. Jag drog en 4cm bred glasfiberremsa runt om skarven mättad med CA-lim också.

Kroppen, den är tung, jag vet inte var vikten sitter, kanske tung balsa, men det får vara så. Däremot är nosen byggd enl Big Jim Greenways idéer. Den är konstruerad för en Super Tigre 60 som är en kraftigt vibrerande motor så han menar på att nosen skall vara "bullet proof". Därav den så kallade V-deflektorn som sitter över tankutrymmet.

Jag skall däremot ha en Stalker 76 med bakutblås i nosen, så deflektorn sitter i vägen. Sågen tas fram och det modifieras, det blir lite av den kvar på sidorna som leder kylluft, fast de behövs nog inte när man har det stora hålet bakom motorn för ljuddämparen, men det ser fräckt ut.

Kroppen ja, jag gillar inte Stregans profil med den lilla fenan, så jag ändrar lite. Canopyn sågar jag ut en liten sektion ur, det kommer bli öppen sittbrunn.

Fenan blir helt ny och större. Min filosofi om detta är att i blåsigt väder, när man flyger uppvind så trycker vinden på fenan och riktar ut nosen med bättre linspänning som följd. När flygplanet är nervind så trycks stjärten ut och nosen in, mindre linspänning och windup i manövrerna.

Stabben är inget att orda om, bara att limma dit. Stötstängan bak är också av glasfiber, ändarna är färdiga med gängade ändar. Bara att skruva på kullänkarna och justera in så allt är neutralt.

Kroppen zaponlackade jag och klädde med papper. Vingar och stabbe blev snikvarianten med plast (det går fort). Flapsen måste jag nämna. Ett var väldigt lätt och mjukt, det andra hårt och tungt. Det mjuka var det noll vridstyvhet i, så jag misstänker att det bara hade rört sig längst in vid kroppen när man flyger. Jag skar ut trekantar så det blev som ett fackverk, ca 7-8mm breda diagonaler, i båda. Efter det limmade jag på 1 mm balsaflik med fiberriktningen i 45 grader mot längd-riktningen på

flapsen, ovansidan och undersidan åt varsitt håll så fiberriktningen går i kors, det blev superstyvt. Dessa kläs också med plast. Jag monterar det lätta flapset på innervingen och det tyngre på yttervingen, då kanske jag sparar några gram i tippvikt.

Ursparingen i kroppen för vingen var det hyffsad passform på, jag fick bara slipa lite på ena sidan för att få stabbe och vinge i linje. Jag mätte upp allt så det var ok, sedan droppade jag lite trögt CA- lim här och där så det satt fast. Efter det blandade jag epoxy lim med balsa damm och tryckte in i skarven runt om och drog till med fingret så det blev en jämn övergång mellan vinge och kropp. Jag har börjat måla kroppen med Rostoleum och där är jag nu.

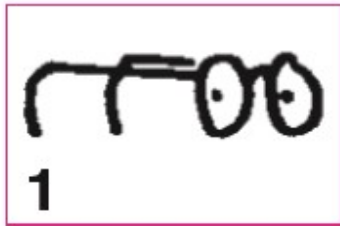
P. S. jag döper nog om flygplanet till Ouzo.

JULIGA NÖTTER

Det är klart som korvspad, ja nästan lika klart som skinkspadet är för dem, som envisas med att doppa i grytan till jul. Och varför heter det "dopparedan" om det inte ska doppas? Här en samling nötter att knäcka och nån liten pris kan vi nog bjussa på. Maila in Ditt svar, så får vi se!

1

Dessa märkliga glasögon tillhörde

- 1 Johan Bagge
- x Lennart Hansson
- 2 Conny Åquist

- Konstruktören mötte sin K-Jagare på
- 1 ett modellfält i Osaka • Kaldérén
  - x ett modellfält i Tokyo • Fahlström
  - 2 ett modellfält i Sakai • Persson

2

En finskmärkt engelsk flygplan

- 1 Hawker Reporter
- x Westland Lysander
- 2 DeHavilland Cooper

7

En rejäl krasch med en kronmärkt

- 1 Kjell-Åkes Speedy Boy
- x Stures Johanna
- 2 Esbjörns Robin

11

En snygg mellankrigsmaskin

- 1 Curtiss-Wright
- x Consolidated Aircraft
- 2 Boeing mbH

3

Spirit of St Louis blev namn på en

- 1 Järnhandels-kedja
- x Restaurang-kedja
- 2 Ekiperings-kedja

8

En mästare mellan två andra mästare

- 1 Kjell-Åke Elofsson
- x Pär Lundquist
- 2 Kurt Lennå

12

Bertil Dahlquist, veteran och

- 1 Folkskolelärare
- x Fotograf
- 2 Byggnadsingenjör

En ung grabb med en Wakefield,

- 1 som tävlas med i klass F1A
- x som tävlas med i klass F1B
- 2 som tävlas med i klass F1C

9

Flodas "balsafleks"-modell liknar

- 1 Wentzel Fantom
- x SkåneHobbys Lajban
- 2 NatansHobbys Lärkan

13

Han vurmar för små, lätta

- 1 R Ackus Johansson
- x P Ackus Svensson
- 2 L Ackus Nilsson

5

Han byggde en vacker modell av

- 1 en BHT-1 av Rune Svenningsson
- x en BHT-1 av Bo G Magnusson
- 2 en BHT-1 av Pär Lundquist

10

I den här grenen krävs bordsskick!

- 1 F1A Wakefield
- x F1B Wakefield
- 2 F1C Wakefield

14

En svensk pionjär på helikopetrar

- 1 Tomas Leijon
- x Micke Hansson
- 2 Ulf Johansson

JULIGA NÖTTER

Det är lite lättjo för vi har haft svåra diskussioner om det här Julkrysset, som egentligen inte är ett kryss. Det är en mängd "tipsfrågor". För att det inte ska falla nån skugga på energi-knippen Patrik Gerthsson, så ere bara att erkänna – Den Gamble har ordnat det med stundtals historiska frågor.

14

Holmer & Stern tävlar i Paris i

- 1 VM F4C
- x VM F1C
- 2 VM F3C

19

En mycket speciell modell

- 1 Eldriven
- x Tvåmotorig
- 2 Dieselmotor

Mats Strömbergs favoritpenna

- 1 Friflyghörnan
- x Pylonpalten
- 2 Hangflygning

15

Krokarna för gummitmotor

- 1 hör till en KLAX
- x hör till en FLAX
- 2 hör till en KRAX

20

Skala-SM i skalaflyg hos

- 1 Ripa MFK
- x Hökaklubben
- 2 Falu MFK

25

En sorts drönare är

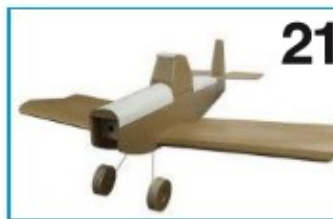
- 1 en svartgul fjäril
- x ett marligt bi
- 2 en tvärtandad såg

16

Ingen fråga • Lennart Hansson med sin fina slogan för modellflyg:

Att med bräcklig farkost möta elementen

21

Den här får en att tänka på

- 1 jordbruksflygning
- x aerobicflygning
- 2 linktrainerflygning

26

Ett SMFF & SMSS kör en

- 1 Götakanalsimtävling
- x Radioamatörtävling
- 2 Kortfilmstävling

17

Linflyg är mycket. Detta är

- 1 F2A Speed
- x F2B Aerobatic
- 2 F2D Combat

22

En lite annorlunda modell

- 1 F2C
- x F3C
- 2 F4C

27

Start i halv brygga i klassen

- 1 F1A
- x F1B
- 2 F1C

18

En konkurrent till Mfn

- 1 dök upp år 1996
- x dök upp år 2000
- 2 dök upp år 2003

23

Skala-Tjälle säljer ritning på

- 1 Safir i skala 1:4
- x Safir i skala 1:5
- 2 Safir i skala 1:6

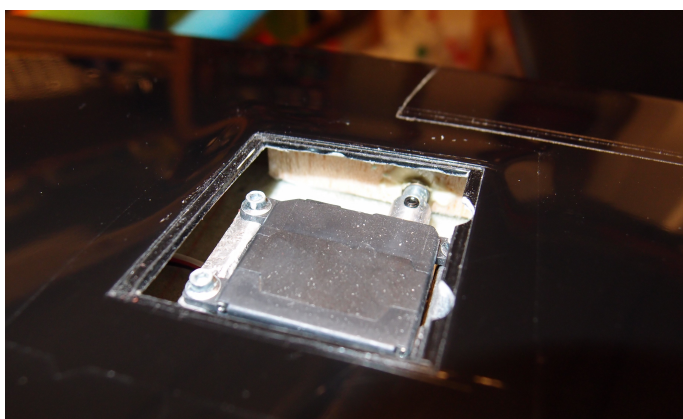
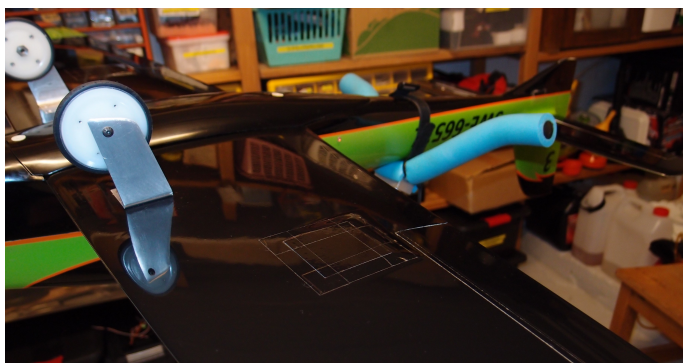
Pylonspalten

Go Fast Turn Left Text & bilder Thomas Nyholm, Ludvika RFK

Vad kan en pylonflygare göra under den mörka och kalla perioden på året då?

Förmodligen samma som de flesta modellflygare. Kanske sätter skidor på något roligt flygetyg, vissa sysslar med inomhusflygning, (jag vilar mig i form, haha) men framför allt så ska det (om det finns behov) byggas nytt till kommande säsong.

Något som är nytt för mig är att bygga in roderhornen så de blir dolda. Jag har förstått att det har använts i vassa seglare, skalakärror och annat under lång tid där man av olika anledningar inte vill ha synliga horn men för mig är det nytt. Bilderna visar hur en variant av det kan se ut. På den här varianten monteras servot med sin utgående axel riktad bakåt, mot rodret, och i andra änden på den då roterande stötstången monteras en pianotråd med en vinkel vars gradantal kommer att påverka utslaget på rodret. Den vinklade delen av pianotråden ligger i en slits inne i rodret. Bilderna visar skevrodret på en F3D-Ultima.

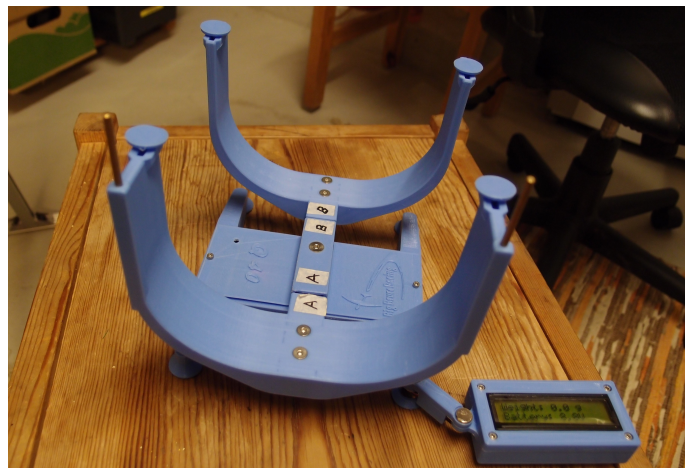
Just dom här prylarna, som kallas för "RDS", finns att köpa hos <https://oberflugmodellbau.de/en/rds>. När man beställer därifrån vill de veta:

- Önskad tjocklek på pianotråden (2-4mm) och vinkel (t.ex. 30 eller 60 grader). Ju större vinkel desto större utslag. Jag tror att vi på F3D-kärrorna har 18 grader.
- Vilket servo som ska användas. För att servoaxelns splines ska passa till RDS-prylarna.

- Där finns också servofästen och färdiga slitsar (boxar) att limma in i rodren att beställa. Vi gör dock egna servofästen till våra F3D-Ultimor och Börje Ragnarsson har under bygget av kärorna redan gjutit in slitsar för 2,5 mm tråd åt oss. För att få det här glappfritt så gäller det att det är precision på slitsen, eller "boxen".

En kul och praktisk pryl som har införskaffats till vinterns förberedelser är den här:

Den kommer att förenkla avvägningen av pylonmaskinerna. Den visar totalvikt och aktuell tyngdpunkt från framkanten i samma moment. Vi vill såklart ligga så nära minivikten som möjligt (F3D = 2250 gram) samtidigt som TP är väldigt noga att få rätt.

Så nu är det bara att putsa på prylarna och kanske renovera någon motor. Och för egen del förbereda mig så gott det går till det stora äventyret sommaren 2019. F3D-VM i Australien.

FUNDERINGAR KRING MODELLFLYGHOBBYNS ORGANISERADE UTVECKLING från tidigt 70 - tal till 2018

Text : Mats Erlandsson Ripa
Modellflygklubb

När jag satte mig ner vid tangentbordet för att skriva artikeln om Rivaläget i förra numret av Modellflygnytt (nr 4 2018), blev jag smått nostalgisk, jag såg tillbaka på mer än 50 års upplevelser som modellflygare, jag minns tydligt de första Rivalägen, då som 18 åring i början av 70 talet. En tillbakablick i back-spegeln visar tydligt modellflyghobbyns utveckling, från då till nu, hur hobbyen, dess utövande, och medlems-anslutningen till landets klubbar har förändrats över dessa år.

Allt fler säger sig få allt mindre tid för att hinna med och utöva modellflyghobbyn, fri - tid är en bristvara, något som också påverkar möjligheten att få ledig tid över för att hjälpa sina barn till en meningsfull fritidssysselsättning, och kanske också för att få en timme eller två, över till föreningslivets ideella arbete. Lyssna på Sten & Stanleys låt: "Jag har inte tid"
<https://www.youtube.com/watch?v=IjXTqain-0>

Tänkvärd text, livet är kort, med god planering går det att hinna med mer än man tror, den glädje och gemenskap som modellflyghobbyn ger är ovärderlig, och guld värd.

De lärde tvistar om det är bristen på tid, intresse, eller engagemang som påverkar dagens föreningsliv i Sverige, vissa sporter och föreningar drabbas hårdare än andra, det är med modellflygklubben, som med en liten lanthandel, det kostar pengar att hålla den i gång, syns man inte så

finns man inte, och utan tillräckligt underlag läggs verksamheten ner.

Det måste finnas mervärden som lockar, dessa är inte gratis, såväl lanthandeln som föreningar får ofta övergripande bidrag för att hålla verksamheten i gång. Landsbygdens fotbollsföreningar brukar hävda sig bäst, men de är också flest, svensk ungdomsfotboll erhöll drygt 185 miljoner kr i lokstödsbidrag under 2017, under samma period erhöll 16 svenska modellflygklubbar 31500 kr. Modellflyg är ingen lagsport, vi har inte heller någon betald domare som visslar i pipan när det är dags för samlad "take off". Svenska modellflygklubbar har inte heller några ungdomsdomare som får betalt för att döma dagens flygning. Dagens bidragssystem är byggt för lagsporter som tränar och tävlar på gemensam tid, och i alla väder, modellflyg utövas spontant och individuellt när väder och vind så tillåter.

Modellflygklubbarna måste skapa förändring, men är det någon som har tid att driva frågan? Var det då bättre förr, eller är vissa saker bara lite sämre nu?

Rivaläget i början av 70 talet var som ordet "läger" beskrivs i Wikipedia, en tillfällig boplatz för ett spartanskt läger, dåtidens läger gav dock oförglömliga minnen, vilka skapar tankar över modellflyghobbyns utveckling, från då till nu, majoriteten av gästerna bodde i tält, att bo i husvagn var inte alla förunnat, dåtidens faciliteter för de boende, var inte heller mycket att skryta om, ett enda, primitivt utedass, och en rickepump som försåg lägerdeltagarna med vatten, alla var nöjda och glada och det flögs från tidig morgon till sen kväll. Mycket har förändrats under de 48 år som passerat revy sedan de första lägren, flertalet av alla gäster bor numera i husvagn/bil, det finns 3 + 1 wc, 2 duschar, diskplats, och 230 volt på fältet, så långt var inget bättre förr.

I början av 70 talet var "Ready To Fly" modeller inte så vanliga, de flesta modellflygarna satt hemma, eller i klubblokaler och byggde sina modeller från byggsats eller ritning, känslan av att flyga en modell man själv byggt var så mycket större än att köpa en begagnad modell, eller dåtidens ARF. Det fanns inte flygsimulator eller DK-utrustning att tillgå, som nybörjare valde man lättbyggda modeller, som var förhållandevis enkla att flyga, oftast fick man hjälp av en erfaren klubbkompis att trimma in modellen, man var stolt som en "tupp" när man därefter behärskade att starta och landa modellen själv, man var helt enkelt fast i hobbyen, en bättre fritidssyssla finns inte. Marknadskrafterna världen över, har styrt utvecklingen till försäljning av billiga, oftast kompletta paket med "leksakssändare" oftast svårflugna och för den okunnige, svåra att laga, tyvärr kommer inte dagens tilltänkta utövare till landets klubbar förrän det är för sent.

Som klubb har Ripa Mfk sedan 2007 ställt behovet av förnyring i organiserad form högt, att locka intresserade familjer med barn i rätt ålder till modellflygfältet står överst på klubbens verksamhetsplan, när klubben visar upp sin verksamhet på olika event får vi många

gångar ”kvitto” på att det finns intresserade ungdomar, i flera fall är de också ägare till en ”flygfarkost” med radio, men tyvärr, ofta undanstoppat efter funktionshaveri, intresset för modellflyghobbyn förlorades snabbt, ofta beroende på att den ”dyrköpta” modellen inte flög som förväntat, pengar för inköp av modell var oftast inget problem. Gemensamt för nästan alla misslyckande är, att man tror sig kunna flyga direkt, många köper en modell där det står ”Ready To Fly” på kartongen, ju häftigare dess bättre, ladda och flyg, hur svårt kan det va!

En svår ”nöt” att knäcka, men i Ripa MKFs omvärld, inbillar vi oss att den organiserade modellflyghobbyn skulle kunna vinna många nya medlemmar, om klubbarna fick chansen att visa upp vad hobbyn och klubbarna har att erbjuda, med rekommendationer över vad som finnas att köpa för en vettig peng, och att den lokala klubben hinner ge sin syn på nybörjar utrustning, och detta innan ”lille Kalle” och hans pappa hunnit trycka på köpknappen från någon webbutik.

Under 70 - 80 talet fanns det många hobbyaffärer med skyltfönster, och försäljning över disk i Skåne, hobbyhandlarna kände till klubbarna och vice versa. Med den konkurrens som råder för dagens svenska hobbyhandlare, borde ett win-win avtal upprättas mellan hobbyhandlarna och ansvars-tänkande klubbar, hobbyhandlaren bör ställa frågan om den nya ”modellflygaren” varit i kontakt med någon klubb för att få hjälp före köp, om inte, bör hobbyhandlaren ha kunskap om vilka klubbar som kan bistå med hjälp, och därmed säkerställa att den nya kunden/blivande modellflygaren kan få rätt hjälp från början, och förhoppningsvis, till en ”livslång” hobby. Vilket främjar utveckling för såväl hobbyhandlaren som de lokala klubbarna.

I dagsläget finns det 3 hobbyaffärer med försäljning av modellflygprodukter över disk i Skåne, vad gäller tillgänglighet till hobbyaffärer, var det tveklöst bättre förr, minst en i varje stad.

I den ”gamla världen” gick Modellflygnytt att köpa i välsorterade tidningsaffärer, ett bra sätt för modell-flyghobbyn att synas och visa upp sig, men det blev för dyrt, tyckte stämman, försäljningen drogs in, vad den verkliga bepansringen blev, är det nog ingen som vet. I dag finns det de som hävdar att tryckta tidningar inte kommer att överleva, allt finns ju på nätet, men om inte våra ögon vet vad de letar efter är det inte så lätt att skapa synlighet, det måste finnas någon anledning till att både Biltema och Clas Olsson fortfarande trycker sina kataloger. Att bilderna blir allt större och texterna allt mindre i Modellflygnytt kan vara ett förtecken på en kommande generationsväxling, det finns modellflygare som redan nu vill ersätta MFN med en webbpublicerad tidning, att läsa på dator och padda, utvecklingen går kanske på det hållet, men, vi är inte där än på många år. Nästa fråga blir då, kommer fler modellflygare att få tid över för att skriva artiklar som publiceras på nätet, kommer fler unga modellflygare att få tid över i framtiden för ideellt arbete

i en modellflygklubb?

Det är inte heller så lätt att engagera föreningsledare i dagens modellflygklubbar, byråkrati och regelverk ”suger” energi. Att hantera dagens Idrott Online i en modellflygklubb är inte det enklaste, och med nya flygregler från TS och LFV blir det inte lättare att utöva modellflyg på samma sätt som vi gjort de senaste 50 åren, dessutom måste man tänka på att flyga med sunt förnuft och tillämpa modellflygförbundens regelverk, detta för att säkerställa att man har en gällande försäkring, många försäkringsbolag benämner våra flygande modeller som luftfarkoster, vilka inte längre omfattas av villkoren i våra hemförsäkringar.

En övergripande förnygring och tillväxt är ett måste, för den organiserade modellflyghobbyns fortlevnad, klubbar måste kunna visa mervärdet som motsvarar medlems-avgiften, det finns förvisso modellflygare (oftast de som har sämst med tid) som endast säger sig behöva ett klippt gräsfält att flyga på, men då är frågan om det finns ”Någon” som kan säkerställa att det finns en klubb med fungerande styrelse, god ekonomi, klubbstuga med pentry, el, wc, och ”Någon” som kan underhålla klubbens faciliteter och fält, inte minst vad gäller gräsklippning, vilken absolut måste skötas med självgående Robotgräsklippare i framtiden, för ingen har väl längre tid att klippa gräset på modellflygfälten. Det finns en del som var bättre förr, MEN..... ofta är det bara vilja, engagemang, gemenskap, massor av energi, och inte minst, planering av egen tid, som är sämre nu!

Denna artikel fick inte plats i MFN nr 4 eller 5 men publicerades på förbundets hemsida.

Då artikeln inte hade hunnit upp på hemsidan som skrivits i tidning nr 5 2018 så kom det ett mail med frågan var det hamnat – sedan när artikeln dök upp så kom det en kommentar som väl går att fylla på med härunder.

/ anm Red

Från Ingvar Nilsson kommer denna kommentar

Jo - på gammelmecen så kunde jag läsa Mats' epistel. Fast det står ju underst att det är SMFFs webmaster som är skribent.... Som vanligt så är det ju precis som Mats så träffsäkert beskriver.

Men han missar en väsentlig aspekt - generationsklyftan mellan gen 1 och 3.

Senast i tisdags var det en mycket ung quadrokofterflygare i sällskap med farfar. Farfar hämtar honom efter skolan och så får farfar förundras av vad barnbarnet kan! Fast sedan när killen blir äldre så är det tjejer....

Jag kanske borde berätta fortsättningen...

Efter att farfar och barnbarn kommit till slutsatsen att batteriet måste nog laddas - laddaren låg hemma. Till sammans med en av våra daglediga äldre medlemmar som flugit färdigt med sin lilla el-dubbeldäckare gick de tre in i klubbstugan. Här förevisades linflygmodeller, radiomodeller, "Radiomuseet" och litet annat - stora barnbarnsögon registrerade allt.

Och så passade gästerna på att fylla i en medlemsansökan innan de åkte hem.

Jag är medlem i flera klubbar, t.ex. Marks MFK med ett litet men välskött RC-fält. Liten klubb-byssja utan el, vatten eller annat, men med pannlampa så funkar det också. Inget dass - men en urklippning en bit bort på fältet där man kan pinka. Jag har en dryg halvtimme att köra dit. Jag flyger faktiskt med radio ibland och detta är en härlig klubb. I måndags morse var jag först på plats. Minus 10 grader, helt vindstilla, solen i knähöjd bakom ryggen, knallblå himmel. Vi var 5 som flög - alla är inte pensionärer utan det finns folk med flexibla arbetstider.

Jag har på 12-13 minuters avstånd Borås MFK. Klubbstuga med el och vatten men ingen toa (tror jag). Fältbyssja med el.

Större fält men det ligger som i botten av en gryta med oberäkneliga vindar. Jag har aldrig sett någon aktivitet på fältet på en vardag. På lördag/söndag så står det dock ett antal bilar uppkörda i depån med motorhuvarna öppna - här går Riksväg 41 förbi med tät trafik - alla som kör förbi tror det är några raggare som inte får igång sina bilar...

Kungsbacka MFK prick en timma att köra 7 mil eller lika lång tid via Göteborg men då 10 mil. De gånger jag bara råkar ha vägarna förbi så brukar det alltid vara någon som flyger om vädret tillåter. Ja detta är ju den klubb jag är SMFF-ansluten genom. Detta är ett starkt linflygarfäste och vi träffas varje tisdag eftermiddag oavsett väder. Vi har en rätt stor klubbstuga med el, vatten och WC. När det inte går att vara ute så finns det gott om plats att reparera sina modeller, bygga nytt eller bara vara sociala. Ja Kungsbacka kör med in-

omhusflyg varannan lördagkväll tror jag, det är för långt att åka...

MFK Sländan - denna lilla klubb som är ett starkt fäste för friflyg med drygt 10 medlemmar. Ingen klubblokal, men en gammal kolgrill vid fältets parkering. Enda vetliga stället för friflyg på någorlunda nära håll. Årets sista flygträff var 1/12 och vädret lockade endast 3, men mellan regnskurarna så var det bra luft och en del termik. När vi har tävlingar här så hyr vi bygdegårdens minsta rum - då får vi tillgång till ett stort kök och toaletter.

Ja varför tog inte vår högmögne herr redacteur in detta? (Mats Artikel)

Jo se det är uppenbart för mig:

- Försök korta ner denna text! Det blir ju inget kvar då, detta skall vi högakta denne välbetalde redax för.
- Men att detta är ett officiellt förbundsorgan kan ju ingen längre tro. Här saknas:
- Att detta är ett förbundsorgan (för SMFF)
- Utgivare (ja alltså SMFF) Ansvarig utgivare (för tidningens innehåll)
- Var/vem som tryckt alstret (varför är detta hemligt?)
- Upplagens storlek (ack o ve - då kan man ju se hur många medlemmar det är).

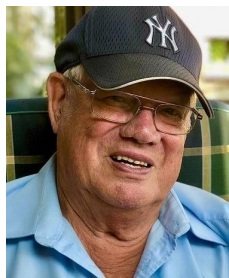

Owes modellflygmemoarer

Text och bilder

Owe Carlsson Asarum

Min första modell som hette ESA byggde jag tillsammans med Kallevi 1943. Kallevi var krigsbarn från Finland och fick bo hos min andra kompis Kalle på Eksunds Gård utanför Norrköping. Kallevis mamma hade skickat ett paket med 2 "ESA" byggsatser. De liknade mycket KSAK VARGEN. Byggsatsen innehöll furulister, en bit 1mm björkplywood, papperskartongbit och en bit omslagspapper till klädsel. På den tiden fanns inte KARLSSONS klister utan man limmade med kallim (limtabletter upplösta i varmt vatten). Det tog lång tid för limmet att torka minns jag. Från en liten bergskulle blev glidflygplanen handkastade när det var lugnt väder. Vi hade roligt och tävlade hur långt modellerna kunde flyga (30-50 meter). Att man kunde starta med lina kände vi inte till.

Vintern 1944 blev jag medlem i MFK GAMEN i Norrköping. Där fick man goda råd och hjälp med byggandet och trimning av ledarna Gunnar Kale'n och Karl-Erik Aunér. Förutom S1:or var jag intresserad av gummimotormodeller i klass G1 och senare G-int (Wakefield) samt F-flygplan och linkontroll-flyg. De senare hade förbränningsmotor t.ex. diesel eller glödstift.

Nu är året 1950 och då börjar jag tävla i Wakefield klassen. Jag fick tävla för GAMEN och det var stora tävlingar som SM, Vintertävling och DM. Bästa placeringar var 2:a Vintertäv.-53, 4:a på SM 1951 och flera bättre än 10:a.

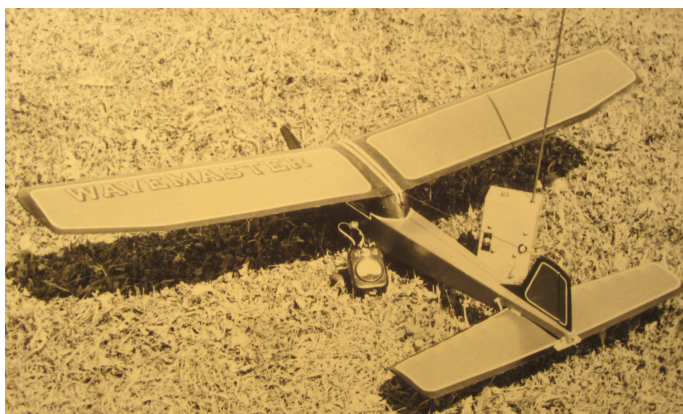
Det blev ett uppehåll i flygandet mellan 1954-1958, då jag flyttade till Västerås för studier (el ingenjör -57). 1958 gifte jag mig och arbetade på ASEA (ABB) med projektering av gruvspel, transportsystem för granulerat material samt högspänningsanläggningar. Samtidigt började radiostyrning av modeller bli tillgängligt för allmänheten (radiolicens avskaffades för AM 27MHz).

Min första RC-modell var en egenkonstruktion som döptes till WAVEMASTER (#1). Den styrdes med en tryckknapp på sändaren, ett tryck gav vänster-sväng och två snabba tryck gav högersväng. Flygningen varade tills bränslet tog slut och sedan försökte man glidflyga och landa på fältet nära start-platsen.

Sidorodrets rörelse åstadkoms av en gummisnodds-driven "hickhack"(elektromagnet) som gav fullt utslag, vänster-neutral-höger-neutral på ett varv.

Veven till uppvridningen av snodden satt i baken på kroppen. Man kunde bara flyga en och en, för det här var före frekvenskristallernas tid.

Allt fler lämnade friflyget och började RC-flyga. Flerkanals sändare med s.k. reed mottagare (vibrationstungor) styrdes fortfarande med ett antal knappar på sändaren. Dyra var de också.

För min del blev det ännu ett uppehåll i flygandet. Jag och min fru och vår lilla dotter flyttade till Malmö 1961. Jag fick anställning som elkonsult på en stor konsultfirma som specialiserat sig på spannmålssilos, foderfabriker, mjölkvarnar, slakterier och mejerier både i Sverige och utomlands. För min del blev det mycket resande. I början inom Sverige, Danmark, Norge och Nederländerna och slutligen till Indien, Iran, Abu Dhabi, Saudi Arabien, Oman, Libyen och Syrien (vi bodde i Aleppo 1973-75).

Det blev husbygge i Genarp utanför Lund 1966-67.

I Genarp blev jag bekant med Lennart Olsson och han värvade mig till Acroflyers, Sövde. 1975 köpte jag min första AM (27MHz) 4-kanal radio OS Cougar.

Innan dess hade jag byggt och flugit med 1-kan. modellerna #1-#5.

Modeller jag minns från början av "två spaks" styrningen är #10 SK-78 (Gårdstad), #15 Trush Commander, #19 MFI-9, #22 Piper Pawnee (Tage Berggren).

1983 går jag över till FM 35MHz och köper en Hitec 6-kanals radio som senare följs av Sanwa 6-kanal och Futaba 6 kanal anläggningar.

Fram till min pension 1997 hade jag flugit, störtat och sålt tillsammans 38 RC-modeller. Sedan under "friherretiden" har det tills nu blivit 131 RC-kärror, #170 blev klar och flugen nu i förra veckan. De flesta på senare åren har varit inomhus depron- och EPP kärror.

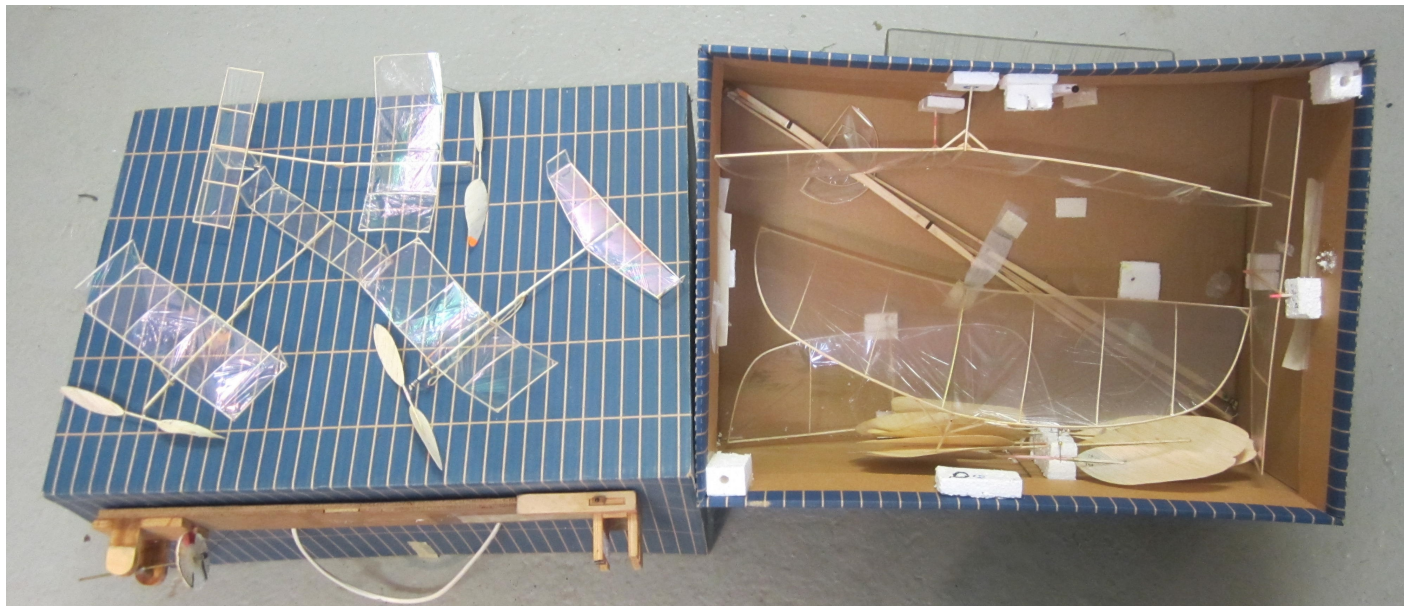
Några Antic-models finns också #145 Antoinette 1909, #146 Eastbourne 1911 och #165 Demoiselle 1909. Gamla OLDTIMERS hänger i taket #81 Radio Queen, #126 Buzzard, #160 Junior 60.

Friflygande inomhusmodeller har också intresserat mig. Redan på slutet av 1940-talet byggde jag 4,5 grammare = 25 öres vikt, klädda med microfilm (numera klär man med mylarfilm som är lättare att hantera). Den lättaste är en LRS (Living Room Stick) som med gummimotorn vägde 1 gram. Den har flugit i vardagsrummet med takhöjd 2,4 M ca 90 sek.

Modellflygklubbar som jag varit medlem i; Gamen, Limhamn, Skanör, Acroflyers, RIPA, Snobben (Bromölla). Sölvesborgs MFK (fortfarande), Karlshamns MFS(fortfarande). Torrevieja AMC, Elche AMC (ESP). Är medlem i SMOS och RCFF

Med en F1M modell med totalvikt på 4,8 g flög jag i Malmös Mässhall 1992, 12min 32sek. Takhöjd ca 16 m. Modellens spännvidd max 18" (457 mm).

Läsaren har säkert funderat ut att jag är riktigt gammal som har hunnit med en sådan utveckling av modellflyget. **Jag fyllde 86 år nu i november 2018.**

De stora händelserna enligt min åsikt är följande;

- I friflyg TIMER för begränsning av flygtiden.
- Startlina med GUMMIREP
- RC-flyg 2,4 GHz frekvensbandet.
- GPS - positioneringssystem. multicopter flyg, jettflyg
- Borstlösa elmotorer med ESC(fartreglage)
- LIPO-batteri
- Mini-motagare
- Allmänt: Lim epoxy, cyano, UHU Por, kontaktspray
Klädsel / plastfilm, textilplastfilm
byggmaterial: CF-lister, rör, väv , Glasfiberväv
- 4-takt motorer för metanol alt. bensin , REA turbiner

Hoppas mina minnen från min modellflyghobby från 1940-talet fram till i dag har varit intressanta och för ett flertal varit ihågkommande.

Några av mina modeller har varit publicerade som ritning i tidningar; Last Straw i Oldtimer, #2 Radio Rook i RC Model World.

Owe Carlson

DECEMBER

BILDEN

PATRIK GERTSSON

Har du någon udda bild, en bild som du kanske aldrig mera kan ta, med rörelse, som berör?
Visa upp den här så klart! Gärna med lite text om vad den föreställer.
Visst finns det många bättre bilder än dessa – SKICKA IN!

Uppdatering av min gamla Cub.

Text och bilder Per Pålsson

De flesta av oss modell-flygare har någon modell som ligger oss lite extra varmt om hjärtat.

Det kan vara av alla möjliga anledningar till exempel en modell man alltid velat ha eller som man flugit extra mycket med eller en skalamodell där man gillar förebilden o.s.v.

I mitt fall är det min Piper J3 Cub i skala 1/3,8 från Toni Clark med en Zenoah 38cc bensinmotor. Hade alltid velat ha en större Cub, och sensommaren 2005 kraschade en klubbkompis sin stora Cub in i stolpen som håller vindstruten på vårt fält. Stolpen tog i vänstervingen och trycktes in halvvägs in i vingen som i sin tur slet loss hela överdelen på Cuben. En hel del övriga strukturella skador blev det givetvis också. Den blev ståendes men jag tyckte att det där nog skulle gå o laga så jag köpte modellen som den stod med servon o motor o hela rasket.

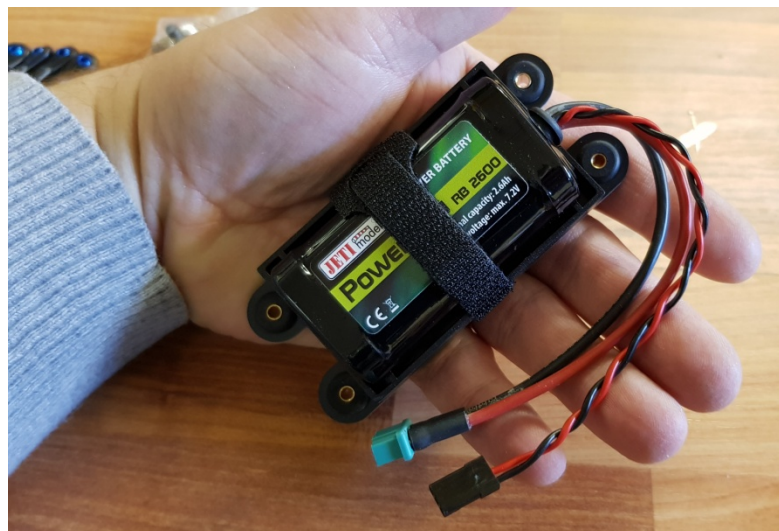
Ca 2 månader senare var den totalt renoverad och färdig att flygas igen. Det var en gammal modell redan då och våren 2006 provflögs den av mig. Jag hade bara flugit aerobaticmodeller innan så en Cub var rätt olik de andra att flyga. Nu var jag plötsligt tvungen att använda sidrodret för o få det att se någorlunda snyggt ut bara i en annars enkel sväng hängde den ju med rumpan o man fick så sakteliga lära sig att kompensera med sida samtidigt som man då behövde hålla mot med skevrodret åt andra hållet – kändes väldigt konstigt, men efter att en klubbkompis som flyger all möjlig fullskala provade modellen sa han något i stil med att **den där betar sig som ett riktigt flygplan.**

Jag har flugit väldigt mycket med min Cub, och en dag på fältet började ett skevroderservo stå o fladdra så jag tog ur det o tänkte att det är väl bara o byta alla servo som är till rodren. De till trottel o bogserkrok får vara med ett tag till. Sagt o gjort, jag bytte ut servon och flög i några år till innan det nu var dags för servot till bogserkopplingen att börja fladdra. Jag hade totalt glömt bort o kolla vad det var för servo som satt där men blev snart varse efter att ha pratat med ett par herrar i klubben att det nog var dags o byta för ”de där har jag inte sett sen 80-talet”. Detta var i september 2018.

Det har ju hänt en hel del på utvecklingen gällande radiostyrningar hela tiden. Jag har ju ”bara” flugit sedan 1996 men när jag hör om pulssändare och alla störningar som var med komradios som också låg på 27mhz-bandet så gör det mig inget att jag inte var med då.

Nu ville jag byta ut allt som hade med radiostyrning o göra, så samtliga servon plockades ur modellen. Batterier har jag nästintill alltid kört med NiMh 5-celler men nu ville jag testa något annat så det fick bli en 2-cells Li-Ion

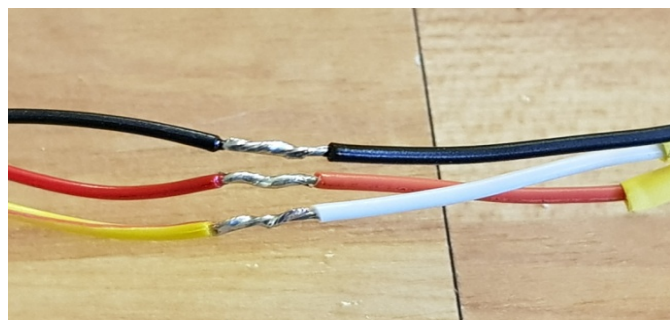
ack från Jeti på 2600mAh. Bensinmotorn gör att Cuben skakar, så de 4 gummikuddarna som håller i acken ska nog komma väl till pass.

Eftersom acken i fråga håller högre spänning fick det bli att titta på servon som tålde den. Mottagaren (Futaba R7008SB) är av HV-typ så där var det lugnt. Visst går det att plocka i all möjlig elektronik som får ner spänningen men det kändes onödigt eftersom jag ändå skulle byta alla servo. Ett par dagar efter ett samtal till Autopartner kom det ett paket med 6 servon. Digitala Hitec D625MW med metall-drev till alla roderitor, och analoga Hitec HS-430BH till trottel och bogserkrok.

Förlängningssladdar med kontakter inne i vingen är jag inte sådär väldans förtjust i så jag klippte av sladdarna o lödde dit en förlängning så alla fick rätt långt direkt. Tycker det är kul o löda så det tog inte så lång stund – men glöm inte krympslangen =)

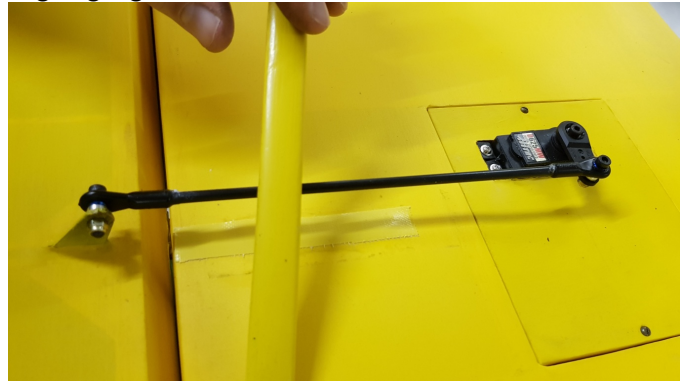
De gamla skevrodersservona låg ner inne i vingen, och stötstången gick inne i vingen en liten bit o sen var den bockad 90 grader för o komma ut ur vingen o sen bockad 90 grader igen bakåt för o komma vidare till roderhornet. **Den som kom på den lösningen hade väl kanske inte sin bästa dag just då**, och jag hade helt enkelt inte brytt mig om att göra om innan för det hade ju funkat innan så det fick helt enkelt fortsätta vara så även om det kändes konstigt. De såg ut som en stor Z-bock o de stötstångerna var det första som åkte i soporna nu.

Efter att ha sågat till servofästen för stående servo limmade jag fast dem i vingen och tog upp ett hål i luckan så allt fick plats.

Linkaget blev överdimensionerat, men det håller. Ska nog ta fram färg (är ju trots allt lackerare) o måla dem gula någon gång framöver.

Servona till Trotteln och bogserkroken monterades in och trotteln ställde jag in så gott det gick utan att starta motorn. Fick byta servoarm för den gamla höll inte samma mått som de nya.

Nu är den klar för ytterligare en premiär framåt våren.

//Per Pålsson

Gerda af Karlstad

Text och foto Stig Håkansson

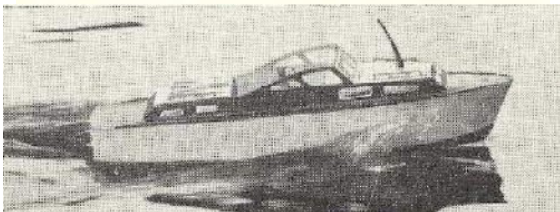
Tidigt blev kabinbåten Bridge i byggsats hos den anrika modellfirman Bertil Beckman & Co min favorit när den lanserades i slutet av 1950-talet.

Marknadsföringen var sådan att man lätt fastnade om man var teknikintresserad och redan ägnade sig åt modellbygge i någon form, Den skulle styras via den tidens dyra radiokontrollutrustningar och det stannade för mig därför vid enbart en dröm om att en gång kunna få äga en RC-Bridge. Jag anade inte då att det skulle dröja drygt 50 år innan drömmen faktiskt gick i uppfyllelse.

BRIDGE

En skalmodell av Iversens motorjakt. Monteringsats med alla spant utstansade och övriga delar kontursågade. Alla detaljer i flerskiktad vattenfast flygplywood eller furu, vilket innebär stor styrka och lång livslängd för den färdiga modellen. Riktigt med utrymme för radio och servos medför att även de största flerkansalsanläggningar kan användas om så önskas. Längd: 880 mm. Bredd: 260 mm. Motor: 1,5—5 cc. Monteringsats. Pris: 48:— Tillbehörssats för motorinstallationen. Pris: 27: 50

När det dök upp en annons på Svenskt Modellflyg att man kunde boka sig för en kopia av byggsatsritningen till RC-Bridge ringde en klocka någonstans som fick mig att omedelbart köpa en. Ritningen visade sig sakna väsentliga delar, men den vänlige säljaren skaffade fram även dessa. Någon hade lyckligtvis förstått att till eftervärlden rädda formen på båtens spant genom att rita av dem - innan han limmade fast dem i skrovet.

Så var jag igång – hade aldrig tidigare byggt en modellbåt. Under en hel vinter fick köksbordet periodvis fungera som skeppsvarv. Jag lovar - det blev ett riktigt mysigt projekt! Att bygga en båt är något som kan rekommenderas vilken inbiten modellflygare som helst. Väldigt stimulerande - speciellt om man som jag väljer att bygga helt i trä via lösvirke och en ritning. Det tvingar en tänka i nya banor mest hela tiden. Perfekt hjärngymnastik med utrymme också för en viss kreativ frihet. Exempelvis ställer själva båten och materialen lite andra krav på byggmetoder än man kanske är van vid från flygplansbyggen. Positivt är att man inte behöver tänka så

mycket på vad det ena eller andra väger som inom flyget. Det går bra att limma ordentligt så att man säkert vet att delarna i skrovet håller ihop som de ska. När det gäller ytbehandling och slutfinish har dock EU-bestämmelser rubbat förutsättningarna något kring färg man varit van vid. Cellulosalack och flertalet färger innehållande lösningsmedel är borta nästan helt och hållet i färg-handeln numera.

Min Bridge var främst ämnad bli en bruksbåt, och har därför fått en som jag ser det lagomnivå på finish och detaljer. Den är eldriven med vattenkyld motor och byggd i plywood av varierande tjocklek, Den radioanläggning jag använder är något av en antikvit. Sändare, mottagare och servon är från Futaba anno 1975. Allt fungerar fint fortfarande faktiskt.

Bland det bästa med en RC-båt är att det är ganska svårt att krascha sönder den. En båt håller också att slita länge på. Ingen hög stress att köra den är det heller - och mysfaktorn är hög. Oftast finns det lämpliga vatten så det räcker i närheten av där man bor att hålla till på. Jag gillar min "Gerda af Karlstad" skarpt och hoppas kunna cruisa många somrar med henne.

Julafton på Ripa Modellflygklubb

Ripa Modellflygklubb har allt sedan år 2000 välkomnat alla modellflygare till en träff på julafton, att det blev just julafton finner sin förklaring i att klubben fick tre nya medlemmar under senhösten år 2000, tre kompisar med brinnande intresse i månad 11 och 12 var inte så vanligt då.

Dessa "Tre Beginners" glöd och energi fick även klubben skoflyglärare att brinna för dk-flyg oavsett väder och vind.

När vi, tre – fyra stycken, av klubbens något mindre aktiva medlemmar, veckan innan jul, önskade dessa tre nytillkomna flyg-fanatiker en God Jul, tittade de konstigt på oss, och undrade:

Flyger ni inte under julhelgen? Och genast blev det bestämt att vi skulle träffas på julafton kl. 10.00.

Extra roligt var, att en av de tre, flög upp för "dåtidens" certifikat med bravur denna julafton.

Allt sedan dess har det varit tradition att klubbens medlemmar, och alla som vill, kommer till Ripa på Julafton för att flyga en julesväng, dricka glögg, äta pepparkakor, och

önska varandra och hela modellflygsverige en riktigt God Jul genom ett årligt julfoto som läggs ut på forum och hemsida.

**Välkomna att flyga på Ripa modellflygfält
Julafton 24/12 kl. 10.00**

/ Mats Erlandsson

<http://www.ripamfk.com/bilder/jul/>

Kalender

SMFF Förbundsmöte

24 mars 2019 i Malmö

Har du motioner så skicka dem via din klubbs styrelse i god tid.

F1 - Friflyg

F2 – Linflyg

12-14 april – F2D Svitavy Tjeckien

(27-28 april) Bitterfield Tyskland – Dreiländer

18-19 maj [Snobben Open](#) F2B Weatherman

30/5-2/6 Karlskoga WC Dreiländer

8-9 juni Herning Danmark Dreiländer

29-30 juni Barcelona F2D

6-7 juli [Gripen Trophy](#) F2B Weatherman

13-20 juli EM Bulgarien

10-11 augusti Speedracer Cup Vilnius (F2A F2C)

xx-xx/9 Dubbel WC Lugo Italien

7-8 september [Farmshack Grande Finale](#) F2B Weatherman

F3

Pylon

AirCombat

IMAC

F3C F3N

4-5 maj UT1 gränscupen

15-16 juni UT2 Bro Stockholm

4-11 augusti VM Ballenstedt Tyskland

31 augusti UT3 SM RM Borlänge

Swedish Drone Cup

28-29 december 11-17 [Helsingdrone](#)

F4 - skalaflyg

8-11 augusti [Scandinavian Baltic Scale Masters](#)

Helsingborg

Oldtimer

Träffar 2019

5/1 09:00-23:00 [Stora Halla Degerfors](#)

6/1 11-15 [Skinnskattebergs fotbollshall](#)

19/1 [Växjö Tipshallen 09:30-16:30](#)

Modellflyg - Drone Race – swap - handlare

2/3 10-15 Vintermeeting MFK Fenix Rättvik

Drags Midsommar

Midnight Sun Fly In

Shoot Out Syd

Shoot Out Mitt

[Östersundsträffen](#) Optand 27-30/ juni

[Shoot Out Väst](#) 4-7/7

Ripaveckan v29

Helsingborgmeeting v30

Gränsträffen Arvika

Vinterflyg

Inneflyg på Bosön

26 dec 09-00 för SMFF

Som vanligt är det förhoppningsvis:

Julaftonsflyg kl 10 på [Erlanda – Ripa](#)

Nyårsaftonflyg 10-14 på [Nylanda – Kristianstad](#)

Nyårsafton 11-15 hos [Jordfräsarna Köping](#)

Nyårsdagsflyg 13 på [Janlanda - Kivik](#)

Mest Friflyg och Oldtimer

<p>Ben Buckle</p> <p>Vackra byggsatser till stora OLDTIMER / VINTAGE modeller</p>		<p>Free Flight Supplies</p> <p>Mike Woodhouse är nog ett namn de flesta friflygare känner till. Här finns det mesta i kvalificerat byggmaterial från England.</p>		<p>BYGGMO</p> <p>Bygg & Modell</p> <p>Nyheter Byggsatser Prislista Länkar</p> <p>Modellflyg</p> <p>Svenska friflygbyggsatser</p>	
--	---	--	--	---	---

Svenska allround

<p>Autopartner</p> <p>Har kvalitetsmärken som ExtremeFlight, Sebart med flera.</p>		<p>HAB</p> <p>Har det mesta</p>		<p>MFT</p> <p>Har hela Horizon Hobbys sortiment.</p>	
<p>Skånehobby</p> <p>Har balsa, klädsel, SIG byggsatser och hela Horizonsortimentet</p>		<p>Model-Craft</p> <p>Generalagent för OS</p>		<p>RC-Flight</p> <p>Snabbt och billigt. I brevlådan nästa dag!</p>	

Firmor med egna konstruktioner / Byggsatser

<p>MJD Models</p> <p>Svenska skalabyggsatser</p>		<p>MBS RC Models</p> <p>MBS RC Models</p> <p>Modellflygplan och tillbehör</p> <p>Kvalitetsbalsa och egna byggsatser.</p>		<p>ACKUS</p> <p>Enkelt friflyg och gummimotor från Rune i Onsala</p>	
---	---	--	--	---	---

EU-shoppar

<p>Lindinger</p> <p>En av Europas största leverantörer med gigantiskt sortiment och vettiga priser.</p>		<p>HobbyKing</p> <p>Kinagrejor från Holland – kolla att det står EU innan du köper!</p>		<p>Staufenbiel</p> <p>Butiker i bl a Hamburg och Berlin</p>	
--	---	--	--	--	---

<p>Horizon Hobby</p> <p>Flugmodeller RC Cars Dronnen</p> <p>Har även butiker i Tyskland</p>		<p>Napolskimmiebie</p> <p>Massor med byggsatser från Polen. Electric Simple AirCombat</p>			
--	--	--	---	--	--

Här kan man köpa dieselbränsle

<p>3F Hobby Service</p> <p>Mekkat för linflygare! Kan fixa Dieselbränsle i önskad blandning.</p>		<p>IC Communication</p> <p>Dieselbränsle i plåtdunk efter beställning. Klädsel i lösvikt balsa med mera – Valby Köpenhamn</p>			
---	---	--	--	---	--

Diverse

<p>Hobby Equipment</p> <p>Flyg-bil-båt-mc - ALLT</p>		<p>aiR/C Pro</p> <p>Sweden Black Horse NGH Saito med mera.</p>		<p>PRO RC</p> <p>Diverse RC</p>	
<p>IAB RC</p> <p>Belysning sladdar och mycket mer</p>		<p>Söders RC Hobby</p> 		<p>Elflyg</p> 	
<p>Hobby Sweden</p> 		<p>Everöds RC-hobby</p> 		<p>Absolut RC</p> <p>Nej – denna ligger inte i Åhus ;-)</p>	
<p>Rynos Hobbyshop</p> <p>I Enköping och på nätet</p>		<p>RCHobbySyd.nu</p> <p>RADIOSTYRD MODELLHOBBY SEDAN 1988</p>			

Grossister

<p>minicars</p> <p><i>Serving the Hobby Since 1968</i></p> <p>Distributör – men kolla deras ÅF-lista som har massor med Återförsäljare runt landet. Stämmer det verkligen?</p>		<p>Carrocar</p> <p>Distributör – men kolla deras ÅF-lista som har massor med Återförsäljare runt landet. Många fel i listan!</p>		<p>ELEFUN</p> <p>Norsk som säljer i Sverige</p>	
--	---	--	--	---	---

Firmor som har lite intressant för modellflygare

<p>Hobbex</p> <p><i>Roligare fritid!</i></p> <p>De har funnits med många år och man hittar dem ofta i nya stora Gallerior</p>		<p>Biltema</p> <p>En stor jäkla flaska CA-lim med accelerator för en 50-lapp kan rädda dagen på fältet ;-)</p>		<p>Kullagergrossisten i Eslöv</p> <p>Säljer bränsle</p>	
---	---	--	--	---	---

Ritningar

<p>Outerzone</p> <p>Stället man hittar de mest fantastiska och även väldigt kända modeller på ritning att ladda hem.</p>			<p>Skriv och berätta vad vi missat så kommer det med i nästa utgåva.</p>
--	--	--	--

Ritningar och shortkits

<p>Belair kit Cutters</p> <p><i>The Name to Build on ...</i></p>		<p>Sarik Hobbies</p> <p>The store for the model builder</p>		<p>Peck Polymers</p> <p>Mycket om gummi-motormodeller i USA men har ÅF i England</p>	
--	---	---	--	--	---